

Nagyváradai Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Létrejött a béke a kormány és az ellenzék között

Duca elismerő nyilatkozata Maniu deklarációjáról

Végre hónapokig tartó közlekedési kísérlet után Románia legnagyobb két pártja megtalálta azt a közös platformot, amelyre a normális parlamentáris viszonyt fel lehet építeni. A belpolitika legnagyobb szenzációja kétségtelenül Titulescu és Vaida megegyezése. Érdekes, de a beavatottak szerint teljesen érthető, hogy a megegyezést a külpolitikai helyzet segítette elő, mert a nemzeti-parasztpárt akkor, amikor az ország egységéről van szó, nem térhetett ki a kormány külpolitikájának elismeréséről.

A nemzeti parasztpárt teljes mértékben magáévá tette Brătianu külpolitikáját, miután Titulescu tájékoztatta Maniu Gyulát az aktuális helyzetről. Ezen a területen kiegyenlítődtek az ellentétek és mihelyt már egy általános megegyezés és érintkezési lehetőség volt a két párt között, ezt azonnal tovább fejlesztették és igyekeztek létrehozni a belpolitikában is az együttműködés lehetőségét.

A helyzet ma az, hogy Duca belügyminiszter örömmel üdvözölte már Maniu Gyula deklarációját, amelyet a konstruktív politika alapjának nevezett és amelyről kijelentette, hogy új erőt jelenthet az országban. Ősszel a parlament megnyitása után egészen változott helyzetben kezdik meg működésüket a pártok. A nemzeti-parasztpárt nem fog többé éles és áthidalhatatlan ellenzék

módjára viselkedni a kormányval szemben, hanem megelégszik az alkotmányos ellenzék szerepével, amely a békés munkának nem akadálya, hanem elősegítője.

Ezzel szemben a kormánypárt akceptálni fogja a nemzeti parasztpárt jogosnak látszó óhajait és

a parlament feloszlásának kívánsága e szerint többé fel sem fog merülni az új parlamentben.

Még nem lehet tudni, hogy milyen módon kapja meg a re-kompenzációt a nemzeti parasztpárt a kormánytól, de

annyi már bizonyos, hogy

egész csomó új nemzeti-parasztpárti képviselő kerül be a parlamentbe,

akiknek a fiatalabb liberális képviselők csínálnak helyet.

A külpolitikailag egységes és immár a belső konszolidációra is legszebb kilátásokkal bíró ország most már rátérhet a belső problémáknak megoldására.

A kormánypárt ugylátszik a kisebbségekkel szemben feltétlenül lekötelezettségnek érzi magát, mert minden alkalommal hangsúlyoztatja a kisebbségek lojalitását. Természetes, hogy egy-egy újságcikk, vagy egy-

egy elismerő miniszteri nyilatkozat, — bármennyire is jól esik a kisebbségeknek, még sem elég eszköz arra, hogy a kisebbségi sors enyhítését jelentse. Itt intézményes beavatkozásokra van szükség, egészen új rendszerre, a felleggyökeres megváltoztatására. Az ország konszolidációja nem képzelhető el másképpen, mint a kisebbségi problémák megoldásával. Ezt nem szabad szem elől téveszteni a politikusoknak különösen akkor, amikor éreznük kell a nehéz külpolitikai helyzetet.

Ősszel tehát — a belügyminiszter jóslata szerint — egészen új konstellációk között kezdődik meg a parlamenti munka. A béke a pártok között meg van és mi azt szeretnénk, ha ennek a békének azok is hasznát látnák, akik nem tartoznak a megbékült hatalmas politikai pártok kötelékébe.

Coolidge nem vállalja többé az Egyesült-Államok elnökségét

Newyorkból táviratozzák:

Coolidge elnök a sajtó képviselője előtt tegnap kijelentette, hogy a jövő évi elnökválasztáson nem vállal jelöltséget.

Valóságos világszenzációt röptet szét ez a rövid távirat, amelynek jelentőségét egyelőre még mérlegelni sem tudjuk. Az amerikai köztársaság elnökének személye még rendes körülmények között is az egész világpolitikában a jelentősebb tényezők egyike volt, azóta pedig, hogy Amerika beavatkozott a háborúba: az Egyesült Államok döntőjelentő-

ségű szerepre tettek szert az egész kulturvilág külpolitikájában. Amerika nélkül több, mint egy évtized óta sem háborút kezdeni, sem békét megkötni sehogy sem lehetett.

Amikor Coolidge elnök az Egyesült Államok élére került és az izoláció politikáját megteremtette: ezzel Európa helyzetét a legnagyobb mértékben súlyosbította. A politikailag elzárkózott Amerika, amely Európát lázas vergődésében magára hagyta, bámulatos iejtődésnek indult, magához ragadta a világ gazdasági hegemóniáját és nagyon sokan arról beszéltek, hogy Európa sorsa meg van pecsételve Amerika megdöbbentő aranyu előretérése miatt.

Amerika új korszaka Coolidge elnök személyéhez fűződik. A yankeek úgy tekintettek rá, mint az Egyesült Államok második honalapítójára és nevét Washingtonnal egy sorban emlegették.

Még nincs hírünk arról, mi az oka Coolidge elnök meglepő és váratlan elhatározásának. Ugy látszik, sokkal bizonytalanabbnak érzi az általános helyzetet, minthogy mostani politikájával továbbra is

uralkodni tudná a világ külpolitikáját. Coolidge tehát nem akar többé elnök lenni és ebben a pillanatban csak egy bizonyos, hogy a jövő évi amerikai elnökválasztás döntő változást jelent a világ konszolidációjára nézve.

Későbbi táviratok már beszámolnak a hír hatásáról.

Newyorkból táviratozzák, hogy Coolidge elnök kijelentése teljesen váratlanul érte az egész világot. Hivatalosan jelentik, hogy az újabb amerikai történetben ehhez fogható szenzáció nem akadt.

Coolidge elnök annyira tudatában volt nyilatkozata döntő jelentőségének, hogy csak este tőzsde-zárlat után adta le a sajtónak, mert nem akarta, hogy elhatározását a spekuláció tőzsdei manőverekre használja fel.

Az elnök legszűkebb környezetében úgy tudják, hogy az elnök nem döntött még arról, hogy mi történik az esetben, ha pártja ragaszkodnék a legközelebbi elnökválasztáson jelöltségéhez. Állítólag még van remény arra, hogy ez esetben a jelöltséget bizonyos kikötések mellett mégis elfogadják.

A nagykövetek tiltakozó jegyzéke a bécsi községi védőrség ellen

Párisból táviratozzák: A nagykövetek konferenciája védtől emelt a bécsi új községi védőrség ellen, amely beleütközik a békeszerződés határozataiba. Legközelebb ilyen tartalmu jegyzéket intéznek hivatalosan is Bécsbe.

Kismartonból táviratozzák: A burgenlandi tartománygyűlésen a július 15-iki eseményekkel kapcsolatban a tartományfőnök és a gyűlés elnöke a részvétü-

ket fejezték ki az áldozatok hátramaradottjaival szemben. A tartományi főnök hangsúlyozta, hogy a zavargás azért nem vezetett Burgenlandban következményekre, mert a vezetőik nem vesztették el a fejükét és tudták kötelességüket. Kifejtette hogy Ausztriának Németországhoz való csatlakozása elkerülhetetlenül szükséges és ennek éppen Burgenlandban van a legmélyebb gyökere.

SZÁZÖTVENMILLIO KARÁT HAMIS RAGYOGÁS!

Egy svájci vegyészcsalád két generáción keresztül fejtette meg a Természet titkát: a mesterséges drágakő előállítását — Kétezernegyszázfokos kohókban készül a mesterséges drágakő a Mont-blanc hegyei között

Monthy, Svájc, július vége
A kövek életének titkába legelőször 1837-ben Vernouil francia mérnök tekintett be. Vegyi uton rubintot állított elő. Felfedezésének titkát elvitte a tulvilágra. Jöttek utána mások és 1900-ban egy svájci származású, ugyancsak vegyész mérnök, Fancni egy párisi laboratóriumban két évtizedes munka után újra megtalálta a titkot. Azután csöndben, nagy titkának birtokában hazajött Svájcba, Locarnóban új laboratóriumot nyitott és ami Verneuilnek nem egészen sikerült, ő

kémiai után olyan rubintot állított elő, amely keményebb, pirosabb s jobb a természetesnél.

AZ IZZÓ KOHÓK TITKA

Fanoni néhány százezer svájci frankkal Locarnóban gyárat alapított, ahol 2400 fokos hőfok mellett primitív technikai eszközökkel már ipari célokra a svájci órákban levő természetes rubinok helyettesítőjét, a kémiai rubint gyártották.

De egy szép napon kialudt a különböző vegyi porokat vérvörös, vasnál keményebb kövekbe parancsoló kemencék 2400 fokos melege Fanoni titkát azonban nem vitte magával. Már egyik fia ott állt, ahonnan ő elindult. A párisi Sorbonne-ról a megdöbbentő hírre hazajött, az égetőkemencéket leszedette, a laboratórium kulcsát magához vette és furcsa csomagjával elindult Monthybe. Az áthordott laboratórium lombikjai, görcsövei, a lisztnél finomabb tapintású, — különböző színű őrölt porai között csak a fiatal Fanoni találhatta meg apja titkos kutatásainak eredményét, a többi drágakövek kémiai uton való előállításnak módját.

AHOL MESTERSÉGES KINCSEK SZÜLETNEK

Hatalmas üvegtetővel borított munkaterem, a kinyitott fedőn ta-

lán a Mont-Blanc jéghegyeinek eddig futó hűvössége elvész a terem pokoli hőségében. A hosszú sorban felállított égő testek úgy néznek ki, mint a kaszárnyák folyosóján csövíkkel földre néző fegyverek. Négy ilyen hosszú sor van. Ezekben a fegyverszerű égő testekben 2400 fokos hő ég, a fűlés részükre egy hajszálnyi vékony csövön a laboratóriumból kikeletülő különböző kémiai anyagokat tartalmazó porok hullanak egy téglyszerűen kiugró részbe. A 2400 fokos hő ezeket a téglékeket hevíti mindaddig, amíg

a beléjük hulló porból szílszemnagyságú rubin, topáz, opál és nem tudom hány iajtá színű keménységű kő nem lesz.

Egyik-másik teremben, ahol a géporások cseppfolyós levegőt gyártanak, mintha Szibéria hófűvások, negyvenötven fokos klímáját plántálták volna ide.

Termék, gépek, emberek, akik fáradhatatlan keménységgel, de már eredménytelenségig harcolnak a titkát hiába tartogató természet ellen.

Egynegyed- vagy félórai séta a zúgó gépek zakatoló zajában, a hideg-meleg két végzete között váltakozó levegőben megéri a fáradságot.

SZÉDÍTŐ SZAMOK

— Legfontosabb cikkünk — mondja Fanoni — a rubin, mert abból van a legnagyobb kereslet. India a legjobb vásárlónk, évente csak mi nyolcvanmillió karátot szállítunk Bombay-be és Kalkuttába. De India a legnagyobb vásárlója a többi kémiai drágaköveknek.

— És a többi országok?

— A többi országok a rubint illetőleg, ahol csiszolják, ékszerekbe helyezik, kvantum tekintetében így következnek: Franciaország a saját termelésén kívül évente 40.000.000, Németország 30.000.000 karátot vesz át. A többi államok, mint közvetlen átvétők, jobban mondva vásárlók nem jönnek számításba, mert csak ki-

csiszolt, kidolgozott anyagot vesznek.

— Mennyi a világ egész évi fogyasztása?

— A hozzávetőleges számítás szerint 150.000.000 karát, de ebbe nem lehet beleszámítani a svájci órágyárak rubinfogyasztását. — Amint ismeretes, ma már az órák szerkezetébe egyetlenegy gyár sem rak természetes rubint, mert a kémiai, jobb, keményebb, időállóbb és ami még fontosabb, olcsóbb.

A MESTERSÉGES DRÁGAKŐ SÉRTHETETLEN

Valami kételkedés fog el. Fancni leolvassa az arcomról. Egyik tábláról levesz egy purpur safirt. Lehelyezi a földre. Kér, hogy lépjek rá. Mély, élő piros színe visszarettent, sajnálnám, ha mindez porba zuzódnék vissza. Nem merek rálépni. Fanoni.

egy súlyos kalapácsot vesz a kezébe. Egyet-kettőt rásújt a kőre. Keménysége dacol a ráhulló csapásokkal.

Lehajlok érte, örülök, érintetlen. Mégis egy szép asszony nyakát vagy csuklóját fogja diszíteni.

Alagutat furnak a Boszporusz alatt

Német nagybankok és iparvállalatok adták az építkezéshez szükséges tőke túlnyomó részét

Konstantinápolyból jelentik: A török lapok nagy eseményként adják hírül, hogy az angol kormány elhatározta, hogy alagutat épít a Boszporusz alatt.

A nagyjelentőségű terv nem mai keletű, amennyiben már 20 esztendővel ezelőtt konolyan foglalkoztatta a hivatalos köröket, de a hanyatló birodalom akkori helyzete sohasem engedte meg ennek a nagyvonalú tervnek a megvalósítását. Konstantinápolynak akkor még

— Ha így van, hogy a kémiai uton előállított kövek keményebbek, fényűk, színük szebb a természetesnél, akkor miért vásárolják a drágább, puhább és rosszabb fényű természetes köveket?

— A szokások, előítéletek kérdése az egész. Azután a természetes kő ma már nem ékszer, hanem tőke, amit, kérdezzék csak meg az amerikai nőket, már nem hordanak, hanem bankok safeiben tartanak.

Ekszerű, díszül most már a kémiai uton előállított kövek szolgálnak,

mert ha azokat el is lopják, vagy elvesztik, a veszteség nem súlyos. Ma már az a helyzet, hogy

tíz nagyszerűen, csodálatosan elékszerzett nő közül talán csak három hord természetes drágaköveket.

A TERMÉSZETTEL NEM LEHET DACOLNI

A természettel mégsem lehet büntetlenül verekedni.

Nézem a munkások arcát, ujjnyi vastagságú ráncok barázdálják meg.

— Ez ellen nem tudunk egyelőre semmit tenni — mondja Fanoni —

ezekben a porokban van valami, ami a velük dolgozók arcának simaságát, a pórusokat megfáradja, ráncokba szakítja széjjel.

nem is volt nagy szüksége erre és az alagut inkább stratégiai célokat szolgált volna a kétvilágrésze terjedő oszmán birodalom összekapcsolására.

Azóta azonban a török metropolis hatalmas világvárossá fejlődött, szédületes személy- és áruforgalommal, amelyet ma már nem lehet a kis vízi járművek segítségével lebonyolítani.

A már kész tervek szerint az alaguton nemcsak a mediterrán expressz fog közlekedni, hanem hatalmas kocsiforgalmat is fognak itt lebonyolítani Pera és Üszküdar között.

A Boszporusz ezen a helyen körülbelül 1800 méter széles és így az építendő alagut a világ egyik legnagyobb vízalatti utvonala lesz. Az alagut építéséhez szükséges óriási tőke egy részét a török pénzügyek adják, a többit pedig német nagybankok és iparvállalatok.

Mozgószínházi műsorok:

Apolló és Atlantic mozgók

Ma, szerdán

Messalina
(Mindenké szeretője)
Oriás film!

Az Apollóban
a délutáni előadás
10 és 15 leies
helyárak vannak

Dorian Terrasse

9 órákor és

Dorian filmszínház
6 órákor.

Ma utoljára
6 órákor 5 és 10 leies
9 órákor 10 és 20 leies helyárak

A fehér néger

Látványos film 6 felvonásban
A főszerepben: RIMSKY
Előzőleg egy kétfelvonásos vígjáték

Jön Jön
Hogyan lettem filmstar?
Elmondja és eljátsza: Collen Moore

Heyman-szinkör

Ma és holnap
5, 7 és 9 órákor

Ő az egyetlen

A legszenzációsabb strandkép

Főszerepben:

Alphons Fryland és Josefina Backer az eredeti mulatt táncosnő

Jön Jön

A nevető férj

Kacagató vígjáték

Dr Rác Sanatorium

ORADEA, Printul Carol

7

Vizgyógy, szénsav, villanyfény és hőfürdői, beléző curái **OLCSÓN** — csak amennyibe az elutazás vízuma és útiköltsége kerül — Gyógyítja, az ideges, kimerült szív, gyomor, bél rheumás, vérszegény, tüdőbetegeket — **Hízó, fogyó-curák.** Bentrakó orvosok:

Dr Rác Ödön igazgató,
Dr. Lichtenegger nőgyógyász-operateur.

Nem kell mindenbe beleavatkozni!

El kell mondanunk ezt a kegyetlenül vidám, de ép azért váradai történetet, úgy, ahogy tegnap este a kávéházi törzsszertárnál beszéltek. Oly ragyogó, hogy egyetlen színt vagy hangszínt se kell hozzátennünk. Beszélj magáért.

Ime:

... Az olasz temetőben a nyitott sír körül állt a gyászos rokonság és a halott öreg szőlőbirtokos néhány régi cimborája. Az asszonyok kinzottan zokogtak, de legkegyesebb volt az elhunyt asszony lánya, aki többször el is állt az anyja karjaiban. A fiatal asszony, akit az egész utca veszedelmes házsártosságáról ismer és aki réme az urának, rikkoltozva bujt most a férjéhez, mikor a koporsót leengedték a gödörbe.

— Apám, drága apám — kiabálta félig önkívületben — édes jó apám ne hagyj itt!

Aztán hirtelen, vérfagyasztó sikollyal letépte magát az ura nyakáról és karjait szétterjesztve, mint egy hatalmas fekete holló a sír széléhez lépett:

— Apám, veled megyek!

Nagy lendülettel akart a sírba ugrani, de az utolsó percben az egyházi megragda és elrántotta a hívős mélység szélére. Az asszony az anyjára borult, a férj pedig halkán az egyházi mellé lépdelt:

— Nézze öregem, mit ártja magát a mi családi dolgainkba? Mért nem hagyta, hogy a feleségem lebeugorjon a sírba? ... Mit kell azt megakadályozni?

NYILTER

Felhívás!

Felhívom mindazon ügyfeleimet, akiktől követeléseim vannak, hogy naponként délután 2-6 óra között lakásomon Calea Victoriei 57. (Hegedüs gyógyszerár mellett) okvetlenül felkeresni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben kénytelen lesznek követeléseimet peres uton érvényesíteni.

Oradea, 1927. augusztus 1.

Dr Balázs Jenő
okleveles ügyvéd.

Gyermekének

csak úgy szerezhetsz örömet, ha legújabb típusu

bicikli

vesz ajándékba kényelmes részletfizetésre. De vigyázzon, csak szolid, és megbízható helyen

vásároljon

Mindenféle alkatrészek is kaphatók

KALENDÁNÁL

Piața Unirii (Szent László-tér)

Miről lesz szó a kisebbségek genfi kongresszusán

Ammende főtitkár nyilatkozata

Három hét múlva, pontosan augusztus 22-én kezdődik Genfben a nemzeti kisebbségek harmadik kongresszusa, amelynek egyik érdekessége az, hogy ezúttal először vesz részt rajta öt európai állam lengyel kisebbsége is. Elsősorban a németországi lengyel minoritás, a melyet Stephan Szyrakowski gróf képvisel; azután Cseh-szlovákia, Litvánia, Lettország és Románia lengyel kisebbsége. Másrészt a lengyelországi zsidókon és németeken kívül érdeklődnek a kongresszus iránt az ukránok, a fehéroroszok és a litvánok.

A népkisebbségi kongresszusok főtitkára, dr Ewald Ammende a legutóbbi napok során Varsóban tartózkodott, ahol tárgyalásokat folytatott a külszöbön álló genfi konferencia ügyében.

A főtitkár így nyilatkozott a Berliner Tageblatt munkatársára előtt a kisebbségi kongresszusra kerülő ügyekről:

— A tanácskozások legfőbb tárgya az a kérdés:

mennyire veszélyezteteti Európa békéjét a nemzeti türelmetlenség.

Az idei kongresszus tehát, az eddigiektől eltérően, nemcsak közvetlenül a nemzeti kisebbségek érdekeivel, hanem lényegileg azzal a kérdéssel is foglalkozni fog, hogy mennyiben mérgezi meg a népeknek egymáshoz való kapcsolatát a nemzeti türelmetlenség. Ekkor azután akciót kell indítani, hogy a Népszövetség a nemzeti probléma megoldását egészen más uton keresse, mint eddig.

A kongresszus napirendjének másik főpontja lesz az a kérdés: hogyan működjenek együtt az államon belül és az államok között a nemzeti kisebbségek. Ezután pedig a nyelvproblémával foglalkozik a kongresszus.

A nemzeti kisebbségek államon belüli és államok közti együttműködését így képzeli el Ammende főtitkár:

— Arról van szó, hogy a jövőben a különböző nemzeti kisebbségek delegátusai nemcsak a nemzetiségi kongresszusokon, hanem másféle nemzetközi szövetségek keretében belül, tehát például a népszövetségi ligák uniójában, az Interparlamentáris Unióban kölcsönösen támogassák egymást és szolidárisan járnak el. Örvendetes módon észre lehet venni, hogy

állandóan nő a szolidaritás a kisebbségi vezetők közt.

— Minden kisebbségi vezér azon az állásponton van, hogy minden kisebbség számára még kell adni a nemzeti-kulturális fejlődés lehetőségét. Ilyen értelemben igyekszik minden kisebbségi vezér nemzeti törzsnépének közvéleményét meggyőzni.

Majd elmondotta Ammende főtitkár, hogy több ország kormányának és közönségének hangulatában örvendetes válto-

zás állt be a kisebbségek iránt tanúsított magatartást illetően.

— Elég rámutatnom — mondotta a főtitkár — arra a konferenciára, amelyet legutóbb Rigában és Revalban tartottak minden ország német kisebbségeinek képviselői. Rigában Skujeneck, lettországi miniszterelnök hivatalosan fogadta a német kisebbségi vezetőket és üdvözlő beszédében rámutatott arra:

milyen nagy jelentősége van annak, hogy Európában kielégítően oldják meg a nemzeti problémát.

— Néhány évvel ezelőtt még nem akartak tudni a kisebbségek-ről, mint közületekről. Azóta változott ez a felfogás. A kormányok kezdik már a kisebbségekben népüknek exponált részeit látni, amelyeknek segítségével javítani lehet Európa népeinek és államainak viszonyát. Körülbelül negyven kisebbségi csoport vesz részt a genfi kongresszuson, vagyis: Európának csaknem valamennyi népe érdekelt van a kisebbségi mozgalomban, a vérokonkisebbségek révén. Hogy a kisebbségeknek ez a mozgalma csak Európára korlátozódjék, annak célszerűsége már bebizonyosodott. A nemzetiségi mozgalom ilyenformán az általános európai fejlődésnek fontos alapjává lett. Mindenesetre Oroszország kisebbségei nem vesznek részt e mozgalomban. Eb-

ben az országban ugyanis egészen más viszonyok vannak, mint Európa más országaiban. A mi mozgalmunk távoltarítja magát mindenféle belpolitikai kérdéstől, viszont Oroszország tisztára kommunista állam, amely kommunista pártpolitikát folytat.

Azt is mondta még Ammende főtitkár, hogy az európai kisebbségi mozgalom jellegzetessége éppen abban áll, hogy felölel minden politikai pártot, a szocialistáktól egészen a konzervatívokig. Jólesik látni, hogy ezeken a kongresszusokon a szociáldemokraták éppen úgy buzgólkodnak, mint a polgári pártok delegátusai. Így aztán ebben az irányban is megteremtik a lehetőséget arra, hogy különböző elemek Európában, kiegyenlítő- és türelmipolitika keretében együttműködjenek.

Szösz szerint így végezte nyilatkozatát Ammende főtitkár:

— Egészen függetlenül az egyes kisebbségek politikai és társadalmi beállításától követeljük, hogy ismerjék el a nemzeti-kulturális fejlődés szabadságának alapjait, és minden egyes nemzeti kisebbség számára.

Egyre közelebb van már az idő, amikor követeléseink igazságossággal kell, hogy találkozzanak.

Kinos incidens

a szerb külügyminiszter fogadószobájában

Egy követségi tanácsos arculütötte a varsói jugoszláv követet

Belgrádból jelentik:

Kinos incidens játszódott le Pavlovics Szteva külügyminiszterhelyettes fogadószobájában, amely egy régebbi keletű afférre vezethető vissza és annak idején Genfben folyt le s akkoriban nagy feltűnést keltett.

Jovanovics Milutin varsói jugoszláv követ bizonyos magánügyekből kifolyólag éles konfliktusba került Ducics Jován követségi tanácsossal, aki a Népszövetség legutóbbi ülésén, mint a kormány képviselője szerepelt. Ducics Jovánt az összetűzésből kiolyólag elhelyezték, de ugyancsak elkerült Bernből Jovanovics Milutin is, akit a kormány Varsóba helyeztett át követi minőségben.

Tegnap délelőtt Jovanovics Milutin hivatalos ügyekben Belgrádba érkezett s ez alkalommal felkereste Pavlovics Sztevat, a külügyminiszter helyettesét, aki fogadószobájában fogadta a varsói követet. — Ugyanakkor Ducics Jován is Belgrádba érkezett, aki miután megtudta, hogy régi ellenfele a

külügyminiszternél tartózkodik, nyomban a külügyminisztérium épületébe sietett, hogy „leszámoljon” a követtel.

Ducics már régen várt erre az alkalomra, mert szerinte Jovanovics részéről olyan sérelem érte, amely feltétlenül megtorlást kíván. Amikor tehát a külügyminisztériumba érkezett, azonnal a külügyminiszterhelyettes szobája felé sietett s anélkül, hogy előzőleg bejelentette volna magát, egyenesen belépett a miniszterhelyettes irodahelyiségébe, ahol Pavlovics éppen hosszabban tárgyalt a varsói követtel.

Amikor Jovanovics megpillantotta Ducicsot, hirtelen felállt és védelmi állásba helyezkedett. Ducics azonban minden közelebbi magyarázat nélkül

a követhet lépett s arculütötte úgy, hogy a követet nyomban előntötte a vér.

Pavlovics közbelépett s el akarta választani a feleket, azonban Jovanovics nem rea-

SPORT

Már az ókorban is sportoltak az emberek

Egy görög közmondás ezt mondta: Ő épp oly jól ismeri a betűket, mint az uszás mesterségét! — A sport keletkezése

A tömegek sportja az athéniek-től származik. Az athéni ifju tizenhét éves korában a felnőttek sorába lépett és azonnal beosztották őt a határok őrzésére. Ő hosszú meneteléseket végeztek, hogy megismerjék Attika vidékét tanulmányozzák az utakt, lapályokat, hegyeket. Szabadban, sátrak alatt táboroztak, éppen mint a mai cserkészek.

Huszéves koruk betöltése után az ország határán túl is kötelesek voltak menni. A tornagyakorlatokon kívül tanultak vívni és lovagolni. A lovaglást is nagyon szerették. Addig voltak erős nemzet, — amíg a sportokat üzték.

A nép hanyatlása a testnevelés hanyatlásával járt. A kettő összefüggött egymással. Aristophanes, a nagy görög komédia-vígjátéki író így jellemzi ezt a kort: „Még a fátylát se lobogtatja senki ügyesen, így teszik tönkre a testápolás szép művészetét.” A lovaglással különben csak a leggazdagabbak foglalkoztak, mert Görögország területe nem volt alkalmas a lovaglásra. A nagy kivonulásoknál pompás lovakkal büszkélkedtek. A lovakat különben fuvola hangjainál táncoltatták.

A lovakkal való sportot Pisistratus mérsékelte, de az ő bukása után ismét nekilendült ez a sport. Nagy Sándor meggyászolta elpusztult lovát. Plato, a görög bölcs írásban ajánlja a lovak versenyt, s hogy díjat tüzzenek ki a nyertesnek. Itt van tehát a lóversenyek kezdete. A szokás Rómába is átment.

Nagy kedvvel üzték az uszás és evezés sportját is. A fürdés a mindennapi élet szükségleteihez tartozott. Délután a palaestrába — fiúk tornahelye — mentek s ott tornáztak. De vigyáztak rá, hogy ez bizonyos könnyedséggel történjen. Dél előtt, az iskolai órák után játszott köteleket húztak, labdázottak.

Könnyebb sportok voltak: uszás, diszkoszdobás, dárda vetés. Magasugrás, távolugrás, futás. Ezt a stadionban gyakorolták. A versenyen fellépők rendszeresen megmérkőztek egymással. Verseny után megfürdtek. Erre a célra szolgált a hidegfürdő, melegfürdő, gőzfürdő.

Említetjük, hogy mindennap fürdtek. Egy görög közmondás ezt mondta: „Ő épp oly jól ismeri a betűket, mint az uszás mesterségét.” Delos-sziget lakói voltak a legjobb uszók. Az evezés, valamint a nálunk ismeretlen búvár-gyakorlatok is kedves sportjuk volt. Nyíllal célba lőttek. Ez már az ugynevezett történeti idők sportja volt.

Hasznos testgyakorlásnak tartották a vadászatot is. Ezekből fejlődtek a rómaiaknál a cirkuszi állatviadalek. Hajító és lövő vadászfegyverük sokféle volt. A sportok eredetét a görögöknél találjuk meg, a labdarugás szintén a görög labdajátékban találja meg őseit. Ezekből látjuk, hogy a test fejlesztése olyan színvonalon állt a görögöknél, amelyre mi csak a legnagyobb bámulattal nézhetünk fel.

Ströck Pistát meghívták a prágai Spártába

Ströck Istvánt, a Nagyvárad Atlétikai Club nagyszerű kapuvédjét meghívták a prágai Spártába. Ströck Pista nemcsak a NAC, de a román nemzeti válogatott színeit is sokszor vitte diadalra. Bátran állíthatjuk, hogy Ströck István Romániában

egyedüli a maga nemében.

Hogy az utóbbi időben miért maradt ki a román válogatottból, annak egészen más oka van.

Nem is lepelt meg bennünket az a hír, hogy Ströck I-et külföldre hívják, mert jól tudtuk, hogy az ő kivételes képessé-

geinek szük lesz Nagyvárad és előbb-utóbb elfog hagyni bennünket. Csak azt nem vártuk, hogy ép a Spártába fogják meg hívni. Olyan hihetetlenül hangzik, hogy Ströck István a cseh bajnokságban legyen. Pedig úgy van!

A Spártának egyetlen gyenge pontja a kapus poszt, míg rivalisánál a Sláviánál Planicka a gummiember (ahogy Temesváron nevezik) véd.

Mint hogy Ströck most katonára, csak a télen kerül sor rá, hogy ő is végleg elhagyja Váradot.

FELKÉRETNEK

az Amateur Sport Egyesület összes vezetőségi tagjai, hogy ma, szerdán este 9-kor a Kékmacskaiban megtartandó rendkívül fontos vezetőségi ülésen kivétel nélkül pontosan megjelenni sziveskedjenek.

MEGHÍVÓ

A Nagyvárad Törekvés M. T. E. 1927 aug. 7-én d. e. 10 órakor a Kereskedelmi Csarnok nagytermében rendkívül közgyűlést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja tisztelettel az Elnökség.

ESŐCERNYŐ Blum Vilmosnál

mélyen leszállított árban Kőrösparti Javítószekert és áthuzásokat Olcsón vállalok.

gált a támadásra. Csak az arcát törölte meg zsebkezdőjével s így szólt:

— Ez nem fair eljárás, gentlemanek nem így szokták elintézni ügyeiket!

Ducsics nem válaszolt Jovanovics megjegyzésére, hanem köszönés nélkül eltávozott a miniszterhelyettes szobájából s az ajtónálló szolgák jelenlétében így kiáltott fel:

— Ezt az urat alaposan elintéztém, ennek már nem fog járni a szája!

S ezzel elrohant a külügyminiszterium épületéből.

A kínos incidensnek valószínűleg még „diplomáciai” folytatása lesz.

MOZI

AZ APOLLÓ ÉS ATLANTIC MŰSORA:

Szerda, csütörtök: „Messalina, mindenki szeretője”. Az Apollóban a délutáni előadás 10 és 15 leies helyárak mellett megy.

A DORIAN TERRASSE ÉS DORIAN FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szerda 6 órakor 5 és 10 leies, 9 órakor 10 és 20 leies helyárakkal: „A fehér néger” a főszerepben Rimsky.

Csütörtök: 6 és 9 órakor: „Hogyan lettem filmstar?” Elmondja és eljátsza Collen Moore.

Heyman szinkör

Szerda 5, 7 és 9 órakor: Ő az egyetlen, Alphons Fryland és Josephina Backer.

Csütörtök 5, 7 és 9 órakor. Premier! Nevető férj, Livio Pavanelli és Elisabeth Pinajeff.

Péntek 5, 7 és 9 órakor: Nevető férj, Livio Pavanelli és Elisabeth Pinajeff.

Bettauer Hugó

összes modern társadalmi regényei:

Asszonyfaló	3230
Ököljog	3225
Lelkiismeret nélkül	3232
A fekete hétfő	3260
Aki három óráig volt asz-szony	3231
A kalandor	3476
Egy világváros mélységeiből	3476
Lilike nyomában	3478
Fokról-fokra	3479
A világ leggazdagabb embere	3480
Asszonyvásár	2907
Bánatos utca	2312
Elszabadult erkölcsök	2935
Kitaszított	2978
Nagyváros zsidók nélkül	2919
Vérző szerelmes	3168

A Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárából olvashatók.

VASÁRNAP VESZIK KEZDÉ-TÜKET A KÖZÉPEURÓPAI KUPAMÉRKÖZÉSEK

Mint ismeretes, a július 17. és 18-án Velencében megtartott középeurópai Kupa-konferencián kisorsolták a kupamérkőzések első fordulóját, melyen két magyar csapat is részt vesz.

Színház

Harasztos Gusztáv

szombaton újra eljátsza Váradon legragyogóbb szerepét: a Teer Gintót

Élmények — fájak és kelle-mesek — zudultak ránk egy év alatt, de semmi sem tudta elhalványítani bennünk a tavaly nyári Peer-Gynt-előadások elementáris hatását. Egyetlen ember kezdeményező erejéhez, nagy művészi kvalitásaihoz fűződik a Peer-Gynt páratlan sikere, amit Nagyváradon elért — és ez az ember, ez az igaz művész: Harasztos Gusztáv.

Most újból itthon van a Magyar Nemzeti Színháznak ez az ünnepelelt tehetsége. Itthon van és hozott valamit, a tarsolyában: leikes tervet, hogy eljátsza ismét a nagyváradai közönség előtt a norvég álmodozót Peer Gyntöt, akiben — bizony, hányan magunkra ismerhetünk! Ibsen különös rímie felcsengenek majd megint a színpadon és „felsírnak a hegedük: iam transit”.

Háromszor jelenik meg Peer Gynt szerepében Harasztos Gusztáv a nagyváradai közönség előtt: szombaton este, vasárnap délután és vasárnap este. Partnerei is a legkiválóbbak: Petróczy Alice játssza Solveig szerepét, Fédér Baba táncolja Anitra-táncát; Tóthné-Pogány Janka, Tóth Elek, Benes Ilona, Soós Mihály és Kornai egészítik ki az együttest.

A Peer Gynt után, hétfőn és kedden „Monna Vanna” kerül színre. Kell-e külön színházi élmény a nyárra?

A nagyváradiai régi kedvenc otthona a Hotel Bristol Abbáziában

melyet 20 éven át nemzetközileg elismert előkelő színvonalon vezetem.

ismét személyes igazgálsom alatt áll.

A BRISTOL elsőrangú hotel, teljes európai kényelemmel Szobái mind délre, a ragyogó tengerre nyílnak

A legmereseklebb penzió-árak Konyha saját felügyelete alatt

Kiváló tisztelettel Rudovics Vilmos a Bristol-szálló tulajdonosa

3805

Mit szól hozzá?

HÁNY ÉVES A FÖLD?

A Föld életkorának a lehtülésből való meghatározásával először egy William Thomson nevű angol tudós foglalkozott, még pedig golyók lehülési folyamatai alapján. Egy kezdeti hőmérsékletből, melyet 4000° C-ra tett, a Föld életkorát 100 millió évre becsülte. Ez a becslés a geológusok számítását jelentékenyen fölülmulta.

Most egy összefoglaló munka jelent meg erről a kérdésről (Das Alter der Erde nach dem Abkühlungsprozess, Ottomar Schmiedel, Berlin, 1927.), mely a következő eredményeket adja:

1. Az a legrövidebbre számított idő, mely a Föld legmagasabb hőmérséklete óta lefolyt = 1800 millió év.

2. A földkéreg képződésére számított legrövidebb idő = 800 millió év.

3. A tengerképződésre szükséges idő legkevesebb = 300 esztendő.

4. A Föld átmérője a tengerképződés kezdetén 120—130 km.-rel nagyobb volt, mint ma.

5. A Föld lehülése a földszár külső egytizedére szorított eddig.

6. A belső kilentized részben még ma is 1700° hőmérséklet van.

7. 40—45 km. mélységben körülbelül 1260 fok C. a hőmérséklet, amely megfelel normális nyomás mellett a legtöbb kőzet olvadásfokának.

A rádium és rádióaktív anyagok a lehülést késettető tényezők. Hatásuk különösen a legutóbbi fejlődési időszakban, a tengerképződés korában jutott érvényre.

Mozifilmreveszik fel egy szépségverseny keretében a váradi leányokat

A közönség fog dönteni, hogy ki a legszebb leány Nagyváradon

A nyári szezon legnagyobb művészeti szenzációjának ígérkezik az a slágerfilm, amelyet az Atlantic-filmvállalat készít Váradon. A film meséjét két nagyváradi újságíró írta és a felvételeket Váradról és környékéről veszik fel. Olyan film lesz az, amelyen minden nagyváradi ember szerepelhet, sőt szerepelni is fog, valóságos újképre lesz a város társadalmi és művészeti életének.

Az utóbbi időkben megtanultuk Nagyváradot egy nagyon prózai városnak tekinteni. Ez a film be fogja bizonyítani, hogy nem egészen így van a dolog, van még Nagyváradon szerelem, poézis és romantika.

Természetesen nem maradhatnak ki a filmből a nagyváradi urilányok sem. Eppen ezért a filmrendezők úgy tervezték, hogy egy szépségverseny keretében vonulattalják fel a legszebb váradi leányokat és a szépségversenyt filmre veszik fel. Így elérik azt, hogy a

Lángokban áll Balti város

50 család hajléktalan — Házakat rombolnak le, hogy utját állják a tűz terjedésének

Bukarestből táviratozzák:

Balti város tegnap óta lángokban áll. Tegnap este kigyulladt a város legnagyobb mozija és a rettenetes hőségben a tűz átcsapott a szomszédos házakra is. A tűzoltóság minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult.

A város minden férfi lakója a tűz lokalizálásán fáradozik.

Most már egész házsor ég és telefonhívásra Jassiból is megérkezett a tűzoltóság. Eddig 50 család maradt hajlék nélküli. A pánik leírhatatlan, a lakosság nyugtalansága és ijedelmé a legnagyobb mértéket ölti. A katasztrófális vízhiány meggyújtja az oltásnak még a kísérletét is.

A tűzveszedelem környékén több emeletes házat rombolnak

le: ilyen módon akarják megakadályozni a tűzvész továbbterjedését.

A déli órákban azonban a tűzveszedelem nem enyhül, sőt újabb és újabb házak lobbantak lángra.

A hatóság intézkedett, hogy az összes szomszédos városok segítségére siessenek az égő városnak és Bukarestből is segítőakció indult Balti felé.

Váradtól Rómáig és vissza motorbiciklin...

Hazajöttek Eichner Ernőék és Andriska Károly

Vasárnap volt négy hete, hogy Eichner Ernő városi mérnök és Andriska Károly garázstudajdonos motorbiciklin európai utra indultak. A motorkocsihoz erősített „kosár”-ban magával vitte Eichner mérnök a felségét is, aki tudvalevően a váradi igaz úri társaságnak egyik méltán legbecsültebb, legkedveltebb tagja.

Négy hét és két napig tartó túra után tegnap hazaérkezett a három motorbiciklis Európa-járó ember.

A borsi vámnál lelkes kis csoport várta őket. Nem kevesebb, mint tizennégy motorbicikli pöfögött eléjük a várnál, azonkívül autón is sokan kimentek fogadni a hazatérőket. Öt óra volt, amikor Eichner Ernő „A. I. S.”-gépe és Andriska „Douglas”-e odakanyarodott a borsi vámbhoz, ahol boldog izgalomban várakozók bensőséges kis ovációban részestették őket. Miután Gavra vámtisztviselő a vámolási formalitásokat elvégezte, a váradi motorkerékpáros szövetség nevében Martinescu Lajos köszöntötte a megérkezetteket, Pásztor Bertalan pedig a filharmonikusok üdvözlését

tolmácsolta, mert tudvalevően Eichner Ernő, a filharmoniai társaság egyik nagyrabecsült tagja; a váradi sportegyesületek nevében is Pásztor Bertalan mondott istenhozottat. Igen kedves volt Andriska Károlyné figyelmessége, aki Eichner Ernőnének virágcsokrot nyújtott át a motoregyesületi tagok nevében.

Csak az üdvözlések öszinte és jóleső áradata után jutottak hozzá

a hazatérők, hogy egyetmást mondjanak utjukról.

Kereken háromezernyolcszáz kilométert tettek meg motorbiciklijükkel, — ami a román motorkerékpársportban rekordot jelent. Magyarországon és Ausztrián át Olaszországba mentek, Velenében és Milánón át egészen Rómáig. Az ut az előírt program szerint, minden akadály nélkül folyt le és a turisták egészségesen érkeztek haza.

Valóságos diadalmenetben kísérték be Borstól sportlársaik az Európajárt motorbiciklistákat, — akiknek a kávéházi törzsasztalnál bizonyosan lesz mit beszélniök a hosszú utról...

Idegek próbája volt a pesti zsarolási kísérlet?

A főkapitányság épületébe menekült az üldözött zsaroló

Budapestről táviratozzák: Ismeretes az az amerikai stilusu zsarolási kísérlet, amelyet egy magát detektívnek mondó fiatalember követett el egy nagy budapesti cég társtulajdonosa Bartók Zoltán ellen, akit hamis rendőrségi igazolvánnyal — nyomozás ürügye alatt — kicsalt egy Kolumbusz-utcai vilhába és ott ötvenezer pengő erejéig megakartá zsarolni. A kereskedő csak úgy menekült a zsaroló karmai közül, hogy egy bankba kísértette magát, ahol azután az egyik igazgató szobájába futott, magára zárta az ajtót és értesítette a rendőrséget. Ezalatt a zsaroló megszökött és a rendőrségnek azóta sem sikerült nyomára jutni.

Tegnap délután érdekes új fordulat állott be ebben a különös ügyben.

A budapesti államrendőrség büntetői osztályának főnöke levelet kapott, amelyet állítólag a Kolumbusz-utcai zsaroló írt.

Aug. 14

A nagyváradi könyvnyomdászok és a Gutenberg-dalkör nyomtatvány-kiállítás, országos dalversenye és táncmulatsága a Kath. Körben

A levélben azt írja a rejtélyes idegen, hogy az egész kaland részéről nem volt más, mint kísérlet az idegek teljesítő és ellenálló-képességéről. Részletesen leírja a kalandot s így folytatja:

— Senkinek sem okoztam kárt, nem is az volt a célom, csak kíváncsi voltam arra, hogy idegeim kibírják-e a rendkívül izgalmat? Az egész idő alatt állandóan figyeltem magamat. A bankba menet és a bankban különösen koncentráltam egész megfigyelőképességemet. Figyeltem a pulzusomat és megállapítottam, hogy az érverésem az egész idő alatt normális volt. A banképületből, amikor láttam, hogy Bartók végre menekülni próbált, nem rohantam ki, ahogya lapok írják, hanem nyugodtan kísértáltam s

egyenesen a főkapitányság épületébe siettem, mert tudtam, hogy ez az a hely, ahol a nagy zűrzavarban senki sem fog keresni.

Egyébként ma is Budapesten tartózkodom.

A rendőrség a levélnek nem tulajdonít nagy fontosságot és általában azt hiszi, hogy a levélíró vagy félre akarja vezetni a rendőrséget, vagy pedig elmezavarban szenved.

Akar Ön filmszínész lenni?

Megtanulhatja

Collen Moor-tól

a

DORIAN-ban

holnap színre kerülő

Hogyan lettem filmstar?

című filmből

* Az erdélyi nyomdász-dalkörök augusztus 14-iki nagyszabású dalos ünnepélyére nagyban folynak az előkészületek. A rendezőség mindent megtesz, hogy kulturális szempontból a legkifogástalanabb formában rendezze meg e dalos-ünnepélyt, amellyel kapcsolatban nyomtatványkiállítást is rendeznek, amelynek kiállítási anyagát Románia összes nyomdának termékei szolgáltatják. A dalversenyre felsorakoznak Arad, Nagyvárad, Kolozsvár, Temesvár, Nagyszeben, Csernovitz nyomdász dalkörök, amelyek kiváló szerzőktől adnak elő román, magyar, német dalműveket. A kolozsvári nyomdász-zenekar szencziácósat fog produkálni. Operaészleteket adnak elő nagy felkészültséggel. Este táncmulatság fejezi be a nagyszabású ünnepséget. A rendezőség most becsátja ki a meghívókat ez alkalomra. A hangverseny ismertetésére még bővebben rátérünk.

Ma utoljára láthatja „Ő az egyetlen“-t a Heymanban

* Harmincezer lakó egy házban. A newyorki Woolworth-palotát, a Ford házában, Detroitban épült 266 méteres Book Building kerék 25 méterrel szárnyalta túl, „a világ legmagasabb háza“ büszke címet azonban rövidesen át kell, hogy adja a Newyorkban épülő Larkin-Tower-nek, melyet 368 méter magasra emel tervezője, Larkin építész, vagyis még az Eiffel-toronynál is magasabb lesz 68 méterrel. Ennek a Nyolcadik Avenue nyugati részére tervezett legnagyobb felhőkarcolónak szánt emelete, hatvan felvonója és — ha valamennyi lakását kiadják — kerék harmincezer lakója lesz, vagyis annyi, mint nálunk egy közepes kis városnak.

„Nevető férj“ a legnagyobb vigjátéki szenzáció

Angol-szövet raktár

Urakat izléssel és elegánsan öltöztet

Hackmayer

angol szabó-cég

Avram Iancu (Kossuth)-u. 2.

Szolíd árak

Mi uiság?

A lei ma Zürichben: 316.—

Zürichi nyitás

Váradai árfolyamok

BUKARESTI 316.—

1927. augusztus 3.

	Péna	Fru
BERLIN ————	12347.50	Pengő ———— 28.40 28.50
NEW-YORK ————	519.25	Dollár ———— 163.— 163.50
LONDON ————	2521.—	Cseh korona ———— 4.83 4.85
PARIS ————	2032.—	Svájci frank ———— 31.40 31.50
MILANO ————	2825.—	Oszták shilling ———— 22.90 23.—
BUDAPEST ————	9050.—	Francia frank ———— 6.40 6.45
PRAGA ————	1539.—	Angol font ———— 793.— 796.—
BÉCS ————	73.50	Olasz líra ———— 8.90 9.—

Lángokban áll egy moldovai város

— Bukaresti tudósítónk távirata —

Husiból jelentik: Tegnap reggel 4 órakor óriási tűz ütött ki a strada Ghica-Vodán, Mohor nevű divatárkereskedő üzletében. A lángok a város egész központját elborították. Dél-előtti 10 óráig tizenhárom üzlet égett le.

A tüzet még estére sem tudták eloltani. A körülfekvő városok tűzoltói is segítségül jöttek az oltáshoz.

A vizsgálat megállapította, hogy a tűz gyanus körülmények közt ütött ki Romulus nevű kereskedő boltjában, ezért a kereskedőt letartóztatták.

Mikor utazik?

idejében készítse elő utlevelét, vizumait, vasutjegyeit. Mindenről gyorsan, pontosan gondoskodik a Hegedüs Hirlapiroda. Tel. 458.

* Az idegenek tartózkodási díja. A Romániában tartózkodó idegen munkások eddig tartózkodási engedélyük után évenként különböző díjakat fizettek aszerint, hogy milyen kategóriába osztották őket. A munkaügyi miniszter rendelete értelmében ezentul csupán két osztály lesz. Az egyik kétszáz, a másik pedig négyszáz leit fizet évenként. A önálló idegenek ezzel szemben évi ezer leit kötelesek fizetni.

Jön Jön

STROGOFF

Két rész együtt olcsó helydrakkal

* Pesti kotta-újdonságok a megjelenés után csak a Hegedüs Hirlapirodában kaphatók.

* Meglopták a szabadban fürdőzőket. A hóhullám a Körös vizébe zavar mindenkit, akinek csak csöppnyi szabad ideje van. Végig a város mentén, kezdve a vízműtelep gátjaitól, le a Nemzeti hidig száz és száz ember hancurozik a hus habokban. Természetesen a szabadban való fürdésnek megvannak a szarkái. A rendőrség tegnap több fiatalok csavargót állított elő, akik a fürdőzőknek a Körös partján elhelyezett ruháit lopkodták. A fiatalokukat a mai napon átkísérték a bírósághoz, ahol ítékezni fognak felettük.

* Halálos szerelem. Budapestről táviratozzák: Dr Demeter Dezső ügyvédjelölt tegnap este lakásán mellbelötte magát. A golyó tüdejét furta át, állapotja életveszélyes. Hátrahagyott egy miskolci úrilánynak címzett levelet és ezért úgy vélik, hogy tettének oka szerelmi bánat.

Az

Apolló-mozgóban szombaton este 9 órakor

Sugár Baba
önálló táncestélye

* A volt MÁV vasutasok ülése. A Máv. vasutasok országos választmánya vasárnap, augusztus 7-én délelőtt 10 órakor a Kath. Kör kistermében ülést tart Makutz Gyula ny. főfelügyelő elnöklete alatt.

* Nézze meg a Hegedüs Hirlapiroda új kotta-kirakatát.

* Egyházak világkongresszusa. Lausaneból táviratozzák; Ma délelőtt nyit meg az egyházak világkongresszusa, amelyre több száz egyházi képviselő érkezett, úgy a kontinensről, mint a tengerentúlról. Az értekezleten megvitatják, mennyiben volna lehetséges a közeledés az egyházak között egyházi tanítás és alkotmányok terén.

* Orvosi hír. Dr Klein Ernő, a zsidó kórháznak 6 év óta orvososa, privát betegeinek délután 3—5-ig rendel a Füchsl-palotában A. Iancu (Kossuth)-utca 11. szám. Telefon 944.

* Rajtavesztett a tárcadobó. A teemsvári rendőrség ma erős fedezettel Váradra kísértette Fülöp Sándor tárcadobó zsebtolvajt, akit tettenértek lopáson. Miután Fülöp, aki a váradai rendőrségnek régi ismerőse itt is elkövetett néhány sticklit, most a váradai rendőrség kutató viselt dolgai iránt.

x Hölgyek legtökéletesebb képzését nyerhetnek modern női ruha és kabát szabásban, mely augusztus hó 1-én kezdődik. Mérsékelt ár. Beiratkozni lehet minden nap. Szóbel Adolf szakoktató. Emlék-tér 6.

APOLLO

ATLANTIC

Mától kezdve

Messalina

(Mindenki szeretője)

Oriás film!

* Lezongorázhat minden újdonságot vételkötelezettség nélkül a Hegedüs Hirlapirodában.

* Megbuktak a sofför-jelöltek. Tegnap kezdődött meg a rendőrségen a sofförök vizsgálója. Az első napon tizenkét jelöltet vizsgáztattak, akik egytől-egyig megbuktak. A bizottság egyetlen jelölt számára sem javasolta a hajtási engedély kiadását, miután a jelöltek sem az elméleti, sem a technikai részből megfelelő clómentelt nem tudtak felmutatni. Az összes jelöltek új vizsga letételére utasították. — A rendőrprefektura felhívja a vizsgára jelentkezőket, hogy csak abban az esetben álljanak a bizottság elé, ha a vizsga anyagával teljesen elkészültek, mert mindaddig új vizsgára utasítják őket, míg a követelményeknek meg nem felelnek.

x Nagy meleg ellen, legjobban a Dreher-Haggenmacher sört. Hűsít, üdít, kellemes.

* Halálozás. Mint ösztönös részvétellel értesülünk, örv. Goldmann Lipót helybeli tekintélyes fűszer-kereskedő édesanyja tegnap meghalt 68 éves korában. Temetése ma, szerdán délután fél hat órakor lesz Moldova (Kálvária)-utca 42. számú házból.

x Fédér Baba tánciskolájában felnőtt diák- és babakolon kezdődik. Beiratkozni lehet az iskola helyiségében Sas-passage. I. em. Kovács Testvérek üzletével szemben naponként d. e. 10—12-ig, d. e. 4—7-ig.

* 349. számú Chic Parisien a legújabb őszi modellekkel megérkezett a Hegedüs Hirlapirodába.

Tusnádfürdő

(Vasuti állomás, posta és táviró)

„Erdély gyöngye“ Csikmegye déli részén, az Olt folyó gyönyörű völgyében 656 méter magasságban a tenger szintje felett fekszik. Légtérnyel hegyvidéki egyenletes, mérsékelt meleg. A levegő tiszta, pormentes, a fürdőtelep a mérföldekre terjedő ősfenyvesek balszamos illata járja át. Légtérnyel sajátosságainál és fekvése magasságánál fogva Tusnádfürdő kellemes alhavas éghajlatu, elsőrendű klimatikus gyógyhely.

E fürdő legjobb helyén teljesen újonnan, a legmagasabb igényeknek megfelelően berendezett villában folyó június hó 1-én nyitott meg a **Sebő-penzión**

Elsőrendű magyar és francia konyháról, valamint figyelmes kiszolgálásról gondoskodva van.

Kivánatra bővebb levélbeli felvilágosítással szolgálnak.

Sebő Imre penziótulajdonos Tusnádfürdő.

Veszedelemben van a város vízszolgáltatása?

A közönség pocsékolja a vizet — A roppant forráság következtében kiapadnak a kutak

Napok óta a vízműtelep szerepe járják végig a várost, bekukantanak minden lakásba, megvizsgálják a vízvezetéki csapokat ahol rendellenességet állapítanak meg, ott elzárják a vizet szolgáltató főcsapot s a legretentőbb nyári hőség idején a lakások nagy része órákig, sokszor napokig víz nélkül marad.

A vízműtelep igazgatósága ezeket az erélyes intézkedésekkel akarja a házak tulajdonosait rákényszeríteni a vízpocséklás abbahagyására. Mert az, ami ma Váradon a víz haszontalan elhasználása terén történik — mondják — ugyanezen kétségteljesen. A legtöbb váradlakásban rosszak a vízvezeték csapjai és heteken, hónapokon keresztül folyik el nagy mennyiségű vizet, amelynek természete a mostani nagy hőség és szárazság következtében a legnagyobb gondot okoz az az illetékeseknek.

A város mérnöki hivatala már a nyár eleje óta felhívásokban fordul a város lakosságához, figyelmeztetve a vízpocséklás kellemetlen következményeire, azonban a figyelmeztetésnek semmi fogadtatása és ma már olyan helyzetben van a vízszolgáltatás, hogy veszedelemben fenyegeti a lakosságot. A vízcsapok elzárásával akarja a mérnöki hivatal rákényszeríteni a lakosság háztulajdonosokat köteleseggük teljesítésére, másrészt az elzárás következtében megtakarított vizet akarja a hiányt pótolni. Ha ezeknek az intézkedéseknek sem lesz meg a megfelelő fogadtatásuk, úgy Várad vízszolgáltatása katasztrófális helyzetbe kerül.

Normális időkben, rendes időjárás esetén — a hivatalos megállapítás szerint — a termelt viznek 80 százaléka folyik el haszontalanul a rossz vízvezetéki csapok következtében.

Nagyvárad város 25000 vízvezetéki csapjának harminc százaléka állandóan rossz.

Ez az állapot nemcsak a vízhiányt idézi elő, hanem a vízműtelep anyagi helyzetét is erősen megrendíti és évenként

több, mint kétfélmillió lej pénzesztelést is okoz.

A várad vízműtelep évenként hét millió köbméter vizet termel, amelynek termelési energiaköltsége öt-hat millió lejbe kerül. Ha tehát figyelembe vesszük, hogy a kitermelt vízmennyiség harminc százaléka vész kárba, megállapíthatjuk a város kétfélmillió veszteségét.

A nyári hónapokban a vízpocséklás tizenöt perccel nagyobb, mint normális időkben és így a veszteségek is nagyobbak.

A várad polgár talán nem is gondol arra, mikor egy pohár hideg vizet kedvéért husz pohárnyi vizet enged ki a csapból, mikor

egy üveg szódavíz lehűtése kedvéért reggeltől-estig nyitva tartja a vízcsapot;

mikor a lakás hűtése kedvéért a fürdőszobák zuhanyát napokig nyitva tartja,

milyen anyagi kárt okoz a városnak és milyen veszélynek teszi ki a vízszolgáltatást.

A nagy hőség következtében a vízműtelep rezervoárjában a víz egyre apad az az utánpótlás igen nehéz. Bánjanak takarékosan — kéri a város vezetősége — a vízzel, ezzel az istenáldásával, amely életünk fenntartásának talán a legfontosabb kelléke.

Agyonlőtték a rajnai francia kormánybiztost

Párisból táviratozzák:

Kehri kormánybiztost, a Rajna-híd francia parancsnokát vasárnap agyonlőtték, kiránduláson volt Lautenburgban, ahol két ismeretlen egyén megtámadta. A kormánybiztost a merénylőknek sikerült meggyilkolniuk. Az egyik merénylőt elfogták, a másik átszökött a német határon. A francia lapok szerint politikai merénylőknek áldozata lett a kormánybiztos.

Kétfélmillió dollárt kapott találmányáért egy elmebeteg feltaláló

Budapestről táviratozzák: Dr Méry György műegyetemi magántanár, a világhírű Méry-féle lámpa feltalálója régebbi idő óta a lipótmezői elmeegógyintézetben van ápolás alatt. Tegnap négy heti szabadságot kapott családi ügyeinek elintézése végett s kirendelt gondnoka karján hagyta el az intézetet. Állítólag közte és felesége között nagy érdekellentétek keletkeztek vagyoni jogi kérdésekben.

Méry Györgynek számos nagyon értékes találmánya van, közöttük a legszenzációsabb a Méry-lámpa, mely többszörösen erősebb fényt terjeszt a mostaniaknál, emellett nagy erőmegtakarítással is működik.

A találmányért Pedlov kapta

tány egy budapesti közjegyző előtt kötött és fényképmásolatban megőrzött okmány szerint egyik legnagyobb amerikai lámpagyár képviselőjében két millió dollár vételárat ajánlott fel.

Az „ártatlan” cigány az ügyészségre került...

— Saját tudósítónktól —

A rendőrség — mint megírtuk — letartóztatta Bercsényi Sándor vályogvető cigánylegényt lopás miatt. Nagyon valószínű, hogy a detektívek nem alaptalanul vádolják a jónévi fiatalembert a terhére rótt bűnnel. Bercsényi ur azonban nem akar tudni sem arról, hogy lopott volna.

— Tisztelt nagyságos detektív urak, ártatlan vagyok, hiszen én soha életemben nem loptam, nem is tudom, hogy kell lopni.

— Hát apadék nem tanítottak? — kérdezte az egyik detektív.

— Azok még nálam is becsületesebbek voltak.

Varró Domokos meghalt

Budapestről táviratozzák, hogy Nemes Varró Domokos, a nagyvárad Allamépítészeti Hivatalnak évtizedeken át volt főnöke, ma éjszaka 72 éves korában meghalt.

Varró Domokos, a régi Nagyvárad egyik ismert, jellegzetes alakja volt s működéséhez a biharmegyei középítkezések és különösen a nagyszabású modern utépítések egész története fűződik.

Negyvenkét év előtt, 1885-ben került, mint fiatal segédmérnök a nagyvárad államépítészeti hivatalhoz és nyugdíjbavonulásáig egyfolytában ennél a hivatalnál működött. 1900-ban nevezték ki főmérnöknek, ugyanakkor hivatalfőnök lett. Azután gyorsan haladt előre és még a román imperium átvétel előtt műszaki főtanácsosi rangban méltóságos ur lett.

Az imperium átvétele után is megmaradt állásában, hajlott koradacára elsajátította a román nyelvet és 1924 évig vezette a román államépítészeti hivatalát. Akkor patriált és azóta Magyarországon élt, ahol nem vállalt hivatali állást, hane mesetenként, mint műszaki szakértő nyert állami megbízásokat.

Halála híre Nagyváradon mély és osztatlan részvételt kelt. Kiferjedt rokonsága maradt még Erdélyben a Varró-családnak, közöttük dr Lazar Livius, aki nemrég vette nőül Varró Domokos leányát.

Mikor utazik?

idejében készítse elő utlevelét, vizumait, vasutjegyeit. Mindenről gyorsan, pontosan gondoskodik a Hegedűs Hírlapiroda. Tel. 458.

Franciaországban rejtőzik a megszöktetett Daudet

Párisból táviratozzák: A Journal holnapi száma szenzációs riportot közöl Leon Daudet, a fogságból ismert módon megszöktetett royalista-vezér tartózkodási helyéről.

A tudósító leírja milyen famasztikus körülmények között jutott el abba az ismeretlen faluba, ahol Daudet rejtőzik.

Az újságíró egy magánkocsin vitték ki Párisból, majd az országúton letették, szemétt bekötötték, azután pedig autóbába ültették.

Az autó hosszu ideig szágul

dott ismeretlen helyeken s a mikor megállott, egy fiatalember fogadta az újságíró. Bevezette egy kis lelkész-lakba, amelynek emeletén lakik Daudet.

Daudet rövidesen megjelent a fogadó szobában és ezeket mondotta:

— Ime itt vagyok saját személyemben. Nem vagyok külföldön, sem pedig egy pince mélyén. A harcot folytatni fogom ügyemért.

Ezután az újságíró ugyanazon a módon és uton visszavitték Párisba.

Repülőkatasztrófa sok halottal

Párisból táviratozzák:

Boussan mellett a repülőtéren tegnap nagy katasztrófa történt. Egy repülőgép kigyulladt és égve lezuhant. A pilótának és két utasnak megszenesedett hulláját a romok között találták meg. A személyazonosságukat nem lehetett megállapítani.

Ujabb távirat szerint a katasztrófa nagyobb arányú, mint amilyenről az első hírek szóltak.

A pilótán kívül három művész halt meg és az egyiknek a felesége is, akik valamennyien most tértek vissza Marokkóból.

Licitatie voluntară

Casa cu intravilan situată în orașul Oradea, Str. Dorobanților No. 2., aparținând lăsamântului defunctei Văd. lui Carol Rimler, născ. Vilma Mandel (așa numită „Vila Rimler“) se va vinde celui, care promite cel mai mult,

în ziua de 9 August 1927.
ora 3 d. m.

prin licitație publică voluntară, ce se va ține în biroul subsemnatului executor testamentar, (Str. Iosif Vulcan No. 17. pater inalt.)

Condițiile detaliate ale licitației pot fi văzute în biroul subsemnatului avocat sub orele oficiale.

Imobilul poate fi inspectat ori-când în decursul zilei.

Oradea, la 30 Iulie 1927.

Dr Alfred Bock

avocat, executor testamentar,
Oradea, sf. Iosif Vulcan No. 17.

Önkéntes árverés

A néhai özv. Rimler Károlyné, született Mandel Vilma hagyatékához tartozó, Oradea városban, str. Dorobanților 2. sz. a. lévő belfelkes ház (ugynevített **Rimler-villa**)

1927. évi augusztus 9. napján délután 3 órakor alulírott végrendeleti végrehajtó irodájában, (str. Iosif Vulcan 17 sz. félelemel) megtartandó nyilvános önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adni.

Részletes árverési feltételek megtekinthetők alulírott ügyvéd irodájában, a hivatalos órák alatt.

Az ingatlan a nap folyamán bármikor megtekinthető.

Oradea, 1927. július 30.

Dr Bock Alfréd

ügyvéd, végrend. végrehajtó,
3817 Oradea, str. Iosif Vulcan 17 sz.

Gyermekköcsik

ernyők, gummizások, 3707
szakszerű javítások

Szöke Miklós gyermekköcsi
üzemében
Piata Unirii 16., Saguna (Kapuclius-u.) sarok

Endlizést

olcsón és kifogástalanul elkészítve csakis I. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 11. ajtó 5. vállalnak

Gyermek **kerékpárok I^a**
és a legjobb gyártmányu **kerékpárok** bámulatol olcsón kaphatók részlete is. Alkatrészek, javítások szakszerűen, olcsón.

ELENA gépraktár és javítóműhely
H. Eisenberger Piata M. Viteazul 5,
3758 (Nagyipiac-tér)

x Villamos bérlettartó Cel-luloidból 25 Lei a Hegedüs Hirlapirodában.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastagabb betű 8 lei. A legkisebb apróhirdetés (10 szóig) 40 lei. Állásikeresőknek 50% engedmény. »Cim a kiadóban« jelzésére külön 10 lej fizetendő. Címek után érdeklődők jegyezzék fel a hirdetés mellett álló kis számot és kérdezősködésnél hivatkozzanak arra

LEVELEZÉS

„SÜRGŐS“ nem volt jelen. Levél, mozijegyek. 633

MAHARADZSA szeret és vár. Kisanyám, de hosszú ez az év. 634

JÓZSI, naponta félhat után vár, minden jót kívánva, viszontlátásig üdvözl. Ve. 632

ALKALMAZÁS

TÖBB ügynök részletfizetésre való eladásra felvételik Rottenberg Márton cégnél, Jorga Miklós (Zöldfa) utca 15. 605

CSECSEMŐGONDOZÓNÓ intelligens fiatalasszony azonnalra állást keres. Cim Hegedüs hirlapirodába kér. 611

AGILIS kereskedő 50.000 lei kaucióval állást keres, incassó vagy hasonló minőségben. Klein Ferenc, Cuza Voda (Szacsavay) u. 54. szám. 635

KISASSZONYT orvosi rendelőbe keresek. Cim Hegedüs hirlapirodában. 630

FRANCO ROMANA biztosító vezérügynöksége pénzarkezelésben jártas tisztviselőt vagy tisztviselőt azonnali belépésre keres.

ELBOCSAJTOTT postai tiszt, irodaszolgái, pénzbeszedői vagy más hasonló állást keres. Cimét „Elbocsátott tisztviselő“ jelígre a Hegedüs hirlapirodába kér. 640

LAKÁS

ATADÓ 3 szoba, előszoba, türdöszoba, mellékhelyiségekből álló teljesen modern, garantált tiszta lakás. Cim a kiadóhivatalban.

KERESEK 2-3 szobás modern fürdőszobás lakást azonnalra, — vagy későbbre. Schwartz Sándor és Tsa, Jorga Miklós (Zöldfa) u. 629

2 vagy 3 szobás lakást magas bérért keresek. Cim a kiadóba. 639

HAZ, mely áll két 2 szobás lakásból, összes mellékhelyiségekkel egyik fürdőszobás és azonnal elfoglalható, szabad kézből eladó. Esetleg külön is eladó. Miron Costin (Erzsébet) utca 12-a. 638

COSBUC (Szalárdi) utca 2 egymásba nyíló világos souterin azonnal kiadó, ipari áram bevezetve, minden célra alkalmas. 636

BUTOROZOTT szoba kiadó 1-2 fiatalembernek. Ferdinánd király (Rákóczi) ut 7-a. 641

TÖBB csinos egy ágyas butorozot szoba, központban azonnalra világítás, kiszolgálással együtt, havi 1500 leiért kiadó. Bővebbet „Metropol“ szálloda portásánál.

KÜLÖNFÉLÉK

ELSORENDÜ ebéd, vacsora 45 lei, házhoz is küldjük. Vlahuta (Szent János) utca 82. 637

ADÁS-VÉTEL

HASZNALT hosszú PERZSA BUNDA eladó. Rubin szücs, Victoriei (Kolozsvári) utca 5. 613

FÖLDY Mihály: Szahara című könyvét megvételre keresem. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 558

KIS Singer varrógép és bordó plüss hencser eladó. Delavrancea (Ritoók Zsigmond) utca 33-a. 612

ZONGORA rövid, azonnal bérbeadó, önműködő zongora eladó. Plevnei (Timár) utca 10. 625

OLCSÓN eladó palisander ebéd-15, gyermekágy, gramofon, tévéképezőgép, apróságok. Maras (Lázár Vilmos) utca 1. flszdt. 603

2-ös Wertheim-kassza és antik ebéd-15 eladó. Cim Hegedüs hirlapirodában. 644

Zománcfestékek, padló-lackok és mindennemű festék-áru legolcsóbban beszerezhető STERN S. ENDRE-cégnél Oradea Nic. Jorga (Zöldfa)-u. 10. Visaont-eladóknek árengedmény. 3540-4

GRAND HOTEL
PARK
NAGYSZÁLLODA
BUDAPEST

VIII., Baross-tér 10.

Telefon: J. 330-82, 331-83

A magyar főváros legnagyobb és legkényelmesebb szállodáinak egyike 200 szobával a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben.

Központi gőzfűtés.

Allandó meleg és hideg vízszolgáltatás

Szobák 3 pengőtől feljebb

Kitűnő konyha Fajborok

Családi kávéház elsőrangú cigányzenével, nyári terrasszal

Különtermek 3762

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

CSAK RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA kottaujdonságai slágerek

Az én babám egy fekete nő. (Charlston)

Nem hiszek magának... (Tangó-dal)

Este hétkor (Tangó-dal)

Katicabogár (Blues)

Du, nur Du... (A legszebb boston magyar szöveggel)

Minden zenekar
Ezt játsza!

Kapható és vidékre is szállítja

a Hegedüs Hirlapiroda zenemű-osztálya, Oradea